

Høringsnotat til Stortingets energi- og miljøkomité - statsbudsjettet for 2021

Samfunnsbedriftene er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for over 550 virksomheter som er helt eller delvis i offentlig eie og der selskapenes hovedvirksomhet er knyttet til samfunnskritiske tjenester.

Energi

Samfunnsbedriftene Energi organiserer i overkant av 100 virksomheter i hele verdikjeden for energi. Dette inkluderer virksomheter innen produksjon, distribusjon og salg av strøm og bredbåndstjenester.

Vår anmodning til Energi- og miljøkomiteen kan oppsummeres som følger:

- **Utjevning av nettleie**
 - Foreslått avsetning på 20 millioner oppjusteres til 300 millioner
 - Ordningen brukerfinansieres, eksempelvis gjennom øremerking av 0,5 øre pr KWh fra elavgiften
- **Krav om funksjonelt skille for mindre nettselskap**
 - Regjeringen presiserer at saken skal opp til Stortinget for behandling i høst, det er bra. Norske virksomheter bør imidlertid ikke være underlagt strengere regelverk enn EU på dette området og Samfunnsbedriftene fastholder at grensen bør settes på 100 000 nettkunder, subsidiært økes til 30 000. Med svært kort tid før forventet effektivering 1. januar 2021 bør også fristen forskyves til 1. januar 2022.

Begrunnelsen er som følger:

Prop. 1 S (2020-2021), Kapittel 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat, post 73 **Utjevning av nettleie**

Samfunnsbedriftene imøteser Olje- og energidepartementets budsjettforslag, som legger opp til en gjeninnføring av tidligere ordning der det årlig avsettes beløp over statsbudsjettet til en mer solidarisk nettleie. Dette er i samsvar med anmodning fra Stortinget. Utjevningsordningen over statsbudsjettet er en årlig budsjettpost som gir midler til direkte reduksjon i nettleien til kunder i områder med krevende geografiske forutsetninger og derfor høye kostnader til overføring av strøm. Denne posten har hatt store variasjoner der den på det meste var 120 millioner for så å gå ned til 0 de senere årene.

Tidligere avsatte beløp har ikke reflektert underliggende behov dersom en skal få en faktisk og reell utjevning av nettleien. behovet er langt større enn det som nå foreslås. Samfunnsbedriftene og en rekke andre virksomheter har derfor påpekt at en må få på plass en ordning som sikrer stabilitet og forutsigbarhet på dette området, samtidig som det årlige beløpet til justering økes.

I vårt høringssvar om dette har vi foreslått en ordning som innebærer at ingen betaler mer enn gjennomsnittsprisen +20%. En justering av nettleien for alle privathusholdninger slik at ingen da

betaler mer enn ca 35 øre pr KWh + avgifter, vil etter tidligere kalkulasjoner være kostnadsberegnet til ca 300 millioner kroner. Dette tilsvarer ca 3% av dagens elavgift, eller ½ øre pr KWh.

Utjevning av nettleie er en solidarisk ordning for å kompensere for ulikheter i Norge, enten det gjelder ulik topografi eller regionale ulikheter i produksjon vs konsum av strøm. Ordningen har ingen tilknytning eller negative sider i forhold til effektivitet da dette måles og korrigeres for gjennom andre ordninger.

Det er derfor i dag et paradoks at nettselskap som er blant de mest effektive i NVEs statistikker også har høyst nettleie, grunnet lokal kraftproduksjon, grisgrendt bosetting og vanskelige geografiske forhold. Dette er forhold som Stortinget har hatt et ønske om å justere ved sitt anmodningsvedtak. Vi ber om at dette gjøres på en kraftfull og virkningsfull måte ved at støttebeløp for 2021 oppjusteres samt at det nå – eller fremover gjøres brukerfinansiert ved en referanse mht finansiering opp mot elavgiften.

Kapittel 4.3, Krav om funksjonelt skille for mindre nettselskap,

Vi imøteser en snarlig behandling av regjeringens forslag til nødvendige endringer i energiloven § 4-7 om unntak fra det funksjonelle skillet for mindre nettselskap. Forslaget har vært på alminnelig høring, med frist for innspill 1. juli 2020. Dagens lovtekst pålegger samtlige nettselskap funksjonelt skille fra årsskiftet. Med regjeringens timeplan er det tydelig for enhver at tidsnøden for nettselskapene nå nærmer seg et kritisk nivå.

I forbindelse med høringen har Samfunnsbedriftene bl.a. foreslått at selskap med under 100 000 kunder, tilsvarende det som er innført innenfor EU, skal unntas fra dette kravet. Subsidiært kan en løsning med en grense på 30.000 kunder være gjennomførbart i Norge, selv om det skiller seg ut fra EUs praktisering.

Skattlegging av vannkraft og vindkraft

Samfunnsbedriftene er klar over at skattespørsmål primært behandles i finanskomiteen, men til orientering vil vi også informere energi- og miljøkomiteen om våre synspunkter på de mest aktuelle sakene på dette området.

- Forslag til forbedringer i skattebetingelser for nye investeringer er positivt, men bør følges opp/endres for også å inkludere eldre investeringer som ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme under dagens grunnrentebeskatning.
- Skattevilkårene for energiproduksjon på land bør snarest gjennomgås for å sikre teknologinøytralitet uavhengig av innsatsfaktor (vann/vind mm). I den forbindelse må også lokal og regional fordeling av vindkraftproveny behandles

Kapittel 7 i Prop. 1 LS (2020-2021) Skatter, avgifter og toll 2021, Kapittel 7

Vannkraftbeskatning

Anmodning om endring: Tidsforskyvning av investeringsfradrag støttes, men gis tilbakevirkende kraft for investeringsprosjekter som er ferdigstilt siste 6 år, alternativt vurderes endring i friinntekt eller forserte avskrivninger med effekt for alle kraftverk

Vannkraft har vært utsatt for tiltagende hard beskatning gjennom flere år. Dette har hindret utbygging av mer fornybar kraft. Resultatet er lite heldig og samfunnsøkonomisk ugunstig. En samlet kraftbransje har anmodet om endringer i skattevilkår for å fremme slik produksjon, primært gjennom endring av renten for beregning av friinntekt i vannkraftbeskatningen.

Vi ser med glede at regjering og et flertall av den politiske opposisjonen uttrykker et behov for mer fornybar kraftproduksjon, og lytter til næringens forslag om skattejusteringer. Ordningen som foreslås nå er riktignok ikke i samsvar med næringens forslag til løsning, men imøtekommer i hvert fall delvis, adresserte behov. Siden ordningen kun skal gjelde nye prosjekter, vil forslaget imidlertid videreføre en urimelig og uheldig bedriftsøkonomisk virkning på prosjekter som er besluttet og igangsatt de siste årene. Disse prosjektene vil fortsatt måtte betale grunnrenteskatt, uavhengig av underliggende lønnsomhet.

Vi mener Finanskomiteen bør endre ordningen slik at den gis effekt også på prosjekter som er igangsatt de siste årene der beslutning er tatt på sviktende skattegrunnlag/forventning. Dette kan gjøres i form av tilbakevirkende kraft på investeringsfradraget – opptil 6 år, eller tilsvarende justeringer i forserte avskrivninger. Dermed unngår man urimelig skattemessig forskjellsbehandling.

For ordens skyld er det selvsagt også fortsatt et alternativ med at foreslått modell forlates til fordel for endringer i friinntekten, slik kraftnæringen har foreslått tidligere.

Tillegg til kapittel 7: Skattlegging av energiproduksjon på land

Skattlegging av energiproduksjon på land reguleres i dag av ulike regelverk. Vannkraftproduksjon er særskilt regulert, mens øvrig energiproduksjon er gjenstand for alminnelig selskapsskatt på 22 prosent samt eventuell eiendomsskatt. Det er uheldig at skattleggingen dermed ikke er teknologinøytral, men i stedet gir investeringsinsentiver utelukkende basert på skattevilkår.

Det er også betydelige konflikter ved vindkraftproduksjon. Disse bør dempes for å bidra til ny produksjon, slik at vi kan nå målene om elektrifisering av Norge. Det er uheldig at det er for få lokale økonomiske insentiver for større naturinngrep i nærområdene. Erfaringen fra vannkraft viser at beskatning av energiproduksjon må fordeles for å sikre en lokal og regional forankring og oppslutning.

Vi mener at man snarest bør:

- gjøre regelverket for skattlegging av energiproduksjon på land teknologinøytralt
- endre skattefordelingen for å sikre en lokal/regional andel av skatteinntektene